

**Ordonnantie volghende den welcken het recht van 't kleyne
zeghel gheheven ende betaelt sal worden ten profijte vande
Generaliteyt by de ghene die onder de selve zijn resorterende
ende nametlijck oock inde Landen van Brabant, Over-Maze
ende Vlaenderen**

<https://hdl.handle.net/1874/18780>

ORDONNANTIE,

Volghende den welcken

het Recht van 't kleyne Zeghel gheheben ende
 betaelt sal worden ten profijte vande Generaliteyt/by
 de ghene die onder de selve zijn resolyterende/ ende
 namentlijck oock inde Landen van Bra-
 bant/Over-Maze ende Vlaen-
 deren.

nos

1635

17. 11. 1635

WB 657

IN 'sGRAVEN-HAGE,
 Byde Weduwe, ende Erfghenamen van wijlen Hillebrandt
 Iacobsz van Wouw, Ordinaris Druckers vande Ho. Mo.
 Heeren Staten Generael. Anno 1635.
 Met Privilegie.

Ordonnantie/waer op ge-

collecteert sal worden 't Recht van 't kleyne Zeghel/over allerhande Documenten/Bewijs-stucken/Acten ende publicke Schriften.

I.

It Recht sal betaelt moeten worden/ten prijse na-volgende van alle de naer-gespecificeerde Instrumentē/Acten/Schri-fturen/Munimenten ende Bewijs-stucken/ 't zij de selve vooz Wette/Weef-Kamer/No-taris / ofte andere publicke Collegien ofte

Perfoonen verleden werden/ sonder dat de selve anders/ als op Ghezeghelt Papier ofte Francijn sullen moghen worden gheschreven ofte uyt-ghegheven / op pene van twaelf Ponden/ te veertigh grooten blaems 't Pont/ te verbeuren op yder Acte oft Instrument dat ongezeghelt bevonden sal worden / ende dat daerenboven op de selve gheen Recht en sal worden ghedaen / met interdictie van alle Rechteren ende Justicieren / op de selve gheen Recht te moghen doen/ ofte ghedooghen dat de selve eenighsins in Rechten gepro-duceert ofte overgheleydt worden. Opeen Boete/tot laste vande ghene die sulcke Documenten voortaan sal overleg-ghen / sonder op-ghezuickt te hebben het kleyn Zeghel/ van twaelf Gulden op elck Document / te decreteren inde Bonnissen ofte Sententien daer de selve anders overghe-leydt sullen worden / boven dat daer op gheen regard en sal moghen werden ghenomen/ter tijdt toe het Zeghel daer op sal wesen ghestelt. Ende sullen de respectieve Boeten/in dese Ordonnantie begrepen / zijn een derde vooz den Officier/ ende 't resterende twee derde vooz den Aenbrengher.

Dit boozsz. Recht sal moeten betaelt worden tot twee
 Ruppers van 't Zeghel van alle Acten van Citatien/ Ghij-
 sel-bilietten ende Daghementen/ Requesten/ Sententien
 van Dijkgraven ende Heemraden/ Arresten/ Daghementen
 : Oock op 't versoek van Partijen te doen/ by eenighe
 Beden/ tot wat saecken dattet oock zy: Item/ van alle Au-
 tentificatie/ Extracten uyt Boecken ofte Registers: Item/
 van alle Daghvaerdinghen / ende uyt kracht van Man-
 damenten van Cessien / Beneficien van Inventaris ofte
 Inductie : Midtsgaders van Acten van Insinuatien/
 Sommarien ende Renovatien / ende Ghijselinghen : Als
 oock van alle Proclamatiën/Publicatiën/Af-lesingen ende
 Relatien van Deurwaerders ende Boden / soo wel inde
 Steden/Dozpen/ als ten platten Lande vallende ende ghe-
 schiedende / (uytghesondert in Publicatiën het Gheemeene
 Landt / de respectieve Steden ofte Plaetsen aengaende.)
 Ende en sal niets Ghepubliceert ofte Af-ghelesen moghen
 werden / als 't ghene 't welck op Ghezeghelt Papier ofte
 Francijn gheschreven is: Ende dat yder partije die af-ghe-
 lesen wert/ op een bysonder Bladt / daer 't Zeghel op staet/
 ghestelt sal moeten zijn / soo datter niet meer als een partije
 onder een Zeghel sal moghen passeren / op pene van twaelf
 Guldens / te verbeuren by den Schouten / Secretarisen/
 Deurwaerders / Boden / ofte andere publijcke perloonen/
 die contrarie dese O'donnantie bevonden sullen worden te
 doen. Doch dat alle Citatien/ Sommarien/ende anders/
 vande saecken daer niet meer gheeycht en is als ses Gul-
 dens/ ende daer onder / bys sullen wesen van 't booznoemde
 Kleyn Zeghel : Ende dat alle andere Citatien die een Ze-
 ghel hebben/daer mede sullen moghen volstaen/al waer het
 dat Partije tot meermael daer op geïnlinieert werden hun
 Recht-dagh waer te nemen / ende dat tot het deffaut ende
 het

het profijt van dien toe eclups / ofte dat de natuy? vande
 saecke veranderde/om eenighe incidenten/ofte anders. En
 sullē alle Schouten/Secretarisen/Boden ende Deurwaer-
 ders ghehouden zijn daer op den Eedt te doen / van niet te
 sullen Af-lesen/noch albozen uyt-geven/als 't gene 't welck/
 volghende dese Ordonnantie / gheschreven is op Papier
 daer 't kleyn Zeghel op staet.

III.

Van ghelijcken sullen alle Requesten die aen de Staten
 Generael/Raden van State / des Generaliteyts Keecken-
 Kamer/ de respective Admiraliteyten / Hoven van Justitie
 ende Leenen / Kamers vande Oost ende West-Indische
 Compaignien: Midtsgaders aen andere Collegien/sooda-
 nigh de selve moghen wesen/staende onder de Generaliteyt/
 ghepresenteert sullen worden / gheschreven moeten zijn op
 Ghezeghelt Papier / met het Zeghel van twee Stuyvers.
 Ende inghevalle eenighe Requesten sonder het Zeghel te
 hebben / aen eenighe Collegien werden ghepresenteert / soo
 sal daer op niet moghen werden ghedisponeert / maer we-
 derom uyt-ghelonden/ 't en ware daer op ghestelt ware pro
 Deo, ende dat by 't Collegie / aen 't welck de selve ghepre-
 senteert is / gheoordeelt wert / de selve om Godts wille aen-
 ghenomen te moghen werden.

IIII.

Het voorsz. Recht van twee Stuyvers sal mede betaelt
 moeten worden van alle Col ende Doorters Brieven/Atte-
 statien de Vita, om Lijf-renten of Lijf-pensioenen te ont-
 fanghen / monterende ter Somme van ses Guldens ende
 daerenboven : Behoudelijck dat een persoon verscheyden
 Lijf-renten hebbende/die of op eenen dag verschijnē/ of be-
 quamelijck in eene Attestatie kunnen worden ghebracht/
 met een Attestatie sal mogen volstaen: ende dattet een ghe-
 qualificeert ofte bekent persoon by sal staen/de voorsz. At-

testatie selfs te schrijven / of dooz een ander gheschreven / te
 onderteekenen / op een Papier daer 't Kleyn Zeghel op
 staet / sonder aen een Notaris ofte publick persoon ghebon-
 den te zijn : Maer van andere persoonnen sullen soodanighe
 Attestatien gheschreven moeten worden by Secretarisen/
 Notarisen / ofte publice persoonnen / in actuelen dienst van
 den Lande ofte eenighe Steden zijnde / ende dat oock op
 Papier daer het Kleyn Zeghel op staet. Ende dat niemant/
 wie hy oock zy / onder sijne Quitantie alleen / sonder Atte-
 statie de Vita, sijn Uijf-renten of Uijf-pensioenen sal mogen
 ontfanghen. Ghelijck oock de selve Uijf-renten of Uijf-
 pensioenen d'ontfangher in reeckeninge niet en sullen wor-
 den ghepasseert / 't en zy de betalinghe in boeghen voorsz.
 met het Kleyn Zeghel gheverifieert wort.

D.

Het voorsz recht sal betaelt moeten worden tot vier stuy-
 vers van 't Zegel / van alle Instrumenten / als Huyf-Ce-
 dullen / Koop-Cedullen van Huyfen / Landen / Scheyen/
 ofte andere Mobile ofte Immobile goederen / die vooz No-
 taris werden gemaect. Item Procuratien / Contracten /
 Chartepartijen / Attestatien / Certificatien / Provisien/
 Mandementen / Requesten Civile / Protesten in Materie
 van Wissel / soo van weygeringe van acceptatie als betalin-
 ge. Item Policen van assureantie en alle andere wettelicke
 Acten / hoe die ghenaemt souden mogen wesen / ende die hier
 bevoozens ondert Zegel van twee stuyvers / ende hier nae
 onder de Zeghels van meerder prijs niet ghespecificceert en
 zijn. Item van alle Op-drachten ende Transporten daer
 onder begrepen / de Acten van Transporten gedaen ter
 Camere van Oost ende West-Indische Compaignien/
 van alle Op-drachten van Goederen / Cullingen / Rente-
 brieven / Acten van Cautie / ende Indemnité van alle In-
 ventarisen ende reeckeninghen / waer die souden moghen
worden

worden gheerhibeert / Acten van Repudiatie van boedels die desolaet bevonden worden / uytghesondert van Weelkinderen die twee hondert guldens ende daer beneden ghegoet zijn / Acten van Autorisatie op Arbiters goede Mannen / Curateurs ende Vooghden van Weduwen ende Weelkinderen / by wien die ghegheven ofte verleent souden mogen worden. Acten van scheydinghen ende subdivisien / soo meenighmael die ghedaen worden ende kommen te gheschieden.

VII.

Van gelicken alle Sententien / Donnissen Diffinitive ofte interlocutoir / verklaringhen / Interpositien / Decreten ofte anders / ofte andere Decisien van Rechters / van saecken waerdigh wesende ses hondert guldens / ende daer beneden van elck vier stupvers / doch van alle Donnissen houdende twaelf gulden ende daer beneden sal alleen betaelt worden half gelt. Item van alle extracten van Donnissen / van preferentien / ende van alle andere Acten ende extracten / Sententien ende Dictums van Donnissen / so dickwils die ghelicht worden / t sy byden Triumphant ofte Seconden neerde / alwaert dat de selve vooz date deses waren gewesen: Item alle Schriftueren / Munimenten van Rechten / als eysch / antwoort / Replijck ende duplijcq metten aenkleven vandien. Memozien ende Addicien / so in cas van conventie ende reconventie / soo vooz de Hoven van Justitie / subalterne Rechtbancken / als ooc Weel-Meesteren overgelecht ende gheerhibeert werdende sal van ghelijcken betaelt worden vier stupvers. Doch van Donnissen in cas van conventie ende reconventie als de selve in een Sententie ofte extract ghecomprehendeert zijn / sal niet meer als eens na de weerde betaelt worden.

VIII.

Allerley Acten ende Certificatien van gemaecte Tarra bande

van de Laeckenen/ van de lenghte breete ofte valeur / ende van eenighe andere waten / so wel by Carra-Meesters / vooz den Gerechtte of andere publicque personen gepasseert werdende: Item van Donnissen / van accoorden ende om getuygenisse der waerheyt te geven / mitsgaders compromissien aende uyt-spraecke van goede Mannen sullen van ghelijcken betalen vier stuyvers.

VIII.

Van alle opene lettere requisitoir executozialen/mitsgaders Donnissen aende executozialen gehecht / inhoudende ses hondert guldens ende daer beneden/ sal van gelijké betaelt worden vier stuyvers.

IX.

Van alle Transporten/Sitten/ Cessien/ Kustingh-brieven/ Rentebrieven/ Collatien van beneficien Investiture van leenen. Mitsgaders van alle verlypen vooz Rechters/ Item van alle vertichtingen vooz Weef-Meesters gedaen/ ende anders mede waerdigh ses hondert guldens ende daer beneden sullen van ghelijcke betaelt worden vier stuyvers.

X.

Ende wat saecken hier voozen verhaelt ende onder 't Zegel van vier stuyvers begrepen zijnde / meerder in valeur kommen te bedragen als ses hondert guldens / daer van sal acht stuyvers betaelt worden/ ende sullen de Instrumenten Acten ende Schyfturen daer van te maecken / moeten geschreven worden op Papier ofte Francijn / opghedrukt hebbende 't Zeghel van acht stuyvers / ghelijck mede alle Houwelijcksche voozwaerden/ Testamenten/ Codicillen ende andere uytterste-willen/ vooz den Gerechtte ofte Wet-houderen/ of Notarisen ghepasseert/ sullen mede geschreven worden op Papier of Francijn opgedrukt hebbende 't Zegel van acht stuyvers.

¶ III.
Alle Advertissementen ende Deductien van Rechten van
ghelijcken acht Stuyvers.

¶ IIII.
Van alle Sententien / Bonnissen / Dictums / Compromissen / Mandementen ende Executozialen van Partijnen / thien duysent Guldens ende daerenboven importerende / sal moeten betaelt worden dertigh Stuyvers. Doch dat alle Bonnissen vande saecken / daer niet meer gheepscht en is als ses Guldens ende daer onder / vyz sullen wesen van 't booznoemde kleyn Zeghel.

¶ IIIII.
Van alle Octroyen / Brieven van gratie / Gemissien / Pardonnen / mitsgaders Commissien van Officien / Seuretez de Corps, ende vande continuatie van alle dien / sal moeten betaelt worden vier guldens.

¶ IIIIIII.
Ende op dat dit middel met den meesten dienst vanden Lande / ende sonder fraude soude kunnen ghepractiseert / mitsgaders alle moepelijckheydt ende onseckerheydt in 't collecteren van dit Recht / wegh genomen mogen worden: soo sullen tot dit middel Ghezegelde Blancken gebuyck / ende de Zegelen daer van hyde Ed: Mo: Heeren Raden van State bewaert worden. De groote ende kleyne Steden / Mitsgaders andere Collegien sullen self soodanighe quantiteyt Papieren ende Francijnen / gesneden in forme naer het ghebuyck vande Steden haerder residentie / moghen oversenden omme 't Zegel daer op ghedruckt te worden / als sy slyden 't harer behoefte sullen oorzbaer vinden / midts de selve sozterende / ende adviserende / waer toe yder soozte dienen sal / ende omme de defecten in desen te kunnen suppleren / sal Jan van Bensen versorgen alle de Francijnen ende Papieren / die in voozraet sullen moeten worden

Ghezeghelt ten behoeve van die 'ghene die selks haer Pa-
pieren oft Francijnen niet en leveren.

LV.

Dat alle de Secretarisen ende Notarisen van Heerlijck-
heden/Ambachts Heerlijckheden / ende Dorpen / haer bil-
jetten sullen halen inde Steden daer de verpachtinge ghe-
schiet vande gheemeene middelen/ op pene van drie ponden/
te veertich grooten 't pont / te verbeuren op elck biljet dat
contrarie ghehaelt sal worden.

LVI.

Den Commissaris van 't kleyne Zeghel en sal aen nie-
mandt eenighe kleyne Zegelen uyt-vencken/ dan aende re-
spective Steden/ ofte die by de Steden daer toe zijn ghe-
autoriseert/ op private van sijn Officie.

LVII.

De Griffier vande Generaliteyt / Secretarisen vanden
Raedt van State/ ende des Generaliteyts Ghecken-camer
respective/ vanden Hove van Justitie ende Leenen/ vande
Ambachts-Heeren / de Secretarisen vande Steden/ ende
alle andere Collegien / de Dijkgraven ende Heemraden/
of heurluyder Secretarisen/ mitsgaders alle personen die
tot de Collecte zijn ghestelt / eenighe Ghezeghelde Papieren
ende Francijne vanden Commissaris van 't kleyne Zegel
ontbiedende ofte ontfanghende / sullen gehouden zijn daer
van de betalinghe te doen als volght. De gene die haer ey-
ghen Francijnen ende Papieren overghesonden hebben/
voor het recht van het Zegel alleen. Ende die geen Papie-
ren ende Francijnen over gesonden hebben/ boven 't recht
van 't Zegel/ oock vande wardije vande Papieren ende
Francijnen/ diese Ghezeghelt sullen ontfangen hebben.

LVIII.

De Griffiers / Secretarisen ende andere Collecteurs/
hunne Ghezegelde Papieren ende Francijnen ten deele
ofte

ofte in 't gheheel gheconsumeert hebbende/sullen niet vermoghen eenige nieu-ghezeghelde Pampieren ende Francijnen vanden Commissaris van 't kleyne Zeghel te ontbieden ende te ontfanghen/voorz ende al-er sy hem sullen behandicht hebben Quitantie vanden Ontfangher Generael/ ofte synen Commissijs/ oft vanden Ontfangher der Generale Middelen ter plaetsen hunder residentie / tot blyck dat de voorz-ghehaelde Blancken zijn betaelt.

XX.

De Griffiers / Secretarisen / ende andere Collecteurs/ sullen verzoeghen datse t'allen tijde alderley soorten van Ghezeghelte Papier ende Francijn in voorraedt hebben/ omme de Notarisen inde Steden / ende de Secretarisen op de Dorpen daer mede wel te kunnen voorzien / aen dewelcke sy die sullen distribueren / midts datse daer vozen betalen het Recht van 't kleyne Zeghel / ende daerenboven de weerde van 't Papier ende Parckement : Soo dat de voornoemde Secretarisen ofte Collecteurs gheene restanten vande selvighe sullen moghen in reeckeninghe brengen / noch oock eenighe bekladde ofte ghescheurde Pampieren ofte Francijnen. Welverstaende dat het den Heeren ende Ambacht-Heeren vyz gelaten wert/de Ghezeghelde Pampieren ende Francijnen te halen vande Secretarisen vande Steden / ofte vanden Commissaris van het kleyne Zeghel selve/midts datse sullen betalen als boven / ende de Penninghen daer van tellen aen den Ontfangher Generael Doublet, of synen Commissijs.

XXI.

De voorz. Griffiers/ Secretarisen ende Notarisen sullen oock behoorzlyck Eedt doen / om dese Ordonnantie ghetrouwelijcken nae te komen. Ende werden de Magistraten vande respectieve Steden ghelast ende gheautho- rifeert/omme de voorz. Griffiers/ Secretarisen ende No-

tarifen voor haer te ontbieden / ende den voorz. Eedt af te nemen.

XXI.

De Griffier vande Staten Generael / Secretarisen vanden Raedt / Reecken-Kamer / ende Admiraliteyten/ ende de Griffiers vande Hoven van Justitie / sullen hare Billietten halen vanden Commissaris / ende die teekenen al eer sy die uyt gheven.

XXII.

Ende op dat niemant hier door eenigh ongherief lijde/ ende dat doock alle publycke Instrumenten van buyten komende/ souden konnen ghedient worden : soo sullen de Griffiers/ Secretarisen/ ende alle andere Collecteurs/ die de Ghezegelde Blancken aen de Notarisen inde Steden/ ende de Secretarisen ten platten Lande distribueren/ alle publycke Acten die van buyten komen / ende het Zeghel van noode hebben / onmeslaen met een Ghezeghelt Papier of Francijn/ dat met haer Cachet daer valt aen hechten / ende daer op teekenen tot wat Instrument 't selve is dienende/ ende dat het Recht van 't Zeghel daer van is betaelt.

XXIII.

Alle Griffiers/ Secretarisen ende Notarisen / Procureurs / Deurwaerders/ Bodem/ Roe-draghers / Sollicitours / ende alle andere publycke Dienaers / oude/ ende doock nieuwe aen-komende / sullen by eere/ trouwe ende vromigheyt beloben/ gheenderley Acten of Instrumenten / dese Ordonnantie subject zijnde / te sullen schrijven/ doen schrijven / te teekenen ofte uyt te gheven / als alleen op Papier ofte Perckement/ daer op het kleyn Zeghel is ghestelt / elcks na sijnen prijs ende nature : ende gheene andere mede als soodanighe/ te sullen verkondighen/ aflesen/ exploicteren/ ofte doen doen : Oppene/soo anders bevonden

bebonden wert / te verbeuren vooz de eerste-mael op yder Instrument vijf-en-twintigh Guldens / ende vooz de tweede-mael vijftigh Gulden / ende de derde-mael arbitrale correctie.

¶¶¶¶.

De voorsz. Collecteurs sullen ghenieten vooz heure moepte vande Collecte/den twintighsten Penninck.

¶¶.

Ende op dat niemant hier van pretendere ignozantie/ sal desen alomme worden ghepubliceert ter plaetse daer men ghewoonlyck is Publicatie te doen.

¶¶¶.

Reserverende niettemin de naerder interpretatie van desen aen hare Ho. Mo.

Aldus ghedaen ende ghearresteert ter Vergaderinghe vande Hoogh-ghemelte Heeren Staten Generael / in 's Graven-Haghe/den achtthienden Mey seshien hondert vijf-ende-dertigh. Was gheparapheert Nicolaes vander Bouchorft vt. Onder stont : Ter Ordonnantie vande selve. Gheteekent Cornelis Musch. Zynde op 't spatium ghedruckt het Cachet der selver Hoogh-ghemelte Heeren Staten Generael/in rooden Walsche.